Inleiding

Voorzitter,
We bespreken vandaag een begroting waar in elk domein zichtbaar wordt dat we veel te doen hebben. Zodanig dat stevige en duidelijke keuzes nodig zijn. Maar soms ook zo groot dat de bijdrage van de gemeente afhankelijk is van andere overheden, en zeker ook van inwoners, maatschappelijk middenveld en ondernemers. Zo kan nieuwe verbondenheid ontstaan, en vraagt van ons om goed aan te voelen wat wel en wat niet van de overheid verlangd wordt.
De ChristenUnie staat voor een barmhartige, bescheiden en bedachtzame politiek. Waarin we hoopvolle keuzes willen maken en gerechtigheid zoeken voor Zwollenaren, toekomstige generaties en mensen elders in de wereld. Dat is onze verantwoordelijkheid, en bepaalt ons tegelijk bij onze beperkingen. Daarom wil ik deze bijdrage beginnen met een citaat van Augustinus: **"Wij zijn de tijden, en de tijden zijn in Gods hand"**. Het legt de vinger bij onze verantwoordelijkheid en levert kritiek op het fatalistisch idee dat onze keuzes er uiteindelijk toch niet toe doen. Maar het geeft ook rust en vertrouwen, dat deze wereld en alles wat daarop leeft nooit aan haar lot overgelaten wordt.

1. Zorg, welzijn en het gewone leven

Het is voor kinderen en jongeren ingewikkeld om in samenleving als de onze op te groeien. Je wordt online en elders voortdurend de maat genomen. Je hoort berichten over grote crises die ons afkomen en jouw toekomst bedreigen. Of om je heen zie je hoe leeftijdsgenoten zich 'succesvol' of 'rijk' doen voorkomen. Voor deze jongeren willen we werken aan een positief opvoedklimaat.
Ook maakt ChristenUnie zich al langere tijd zorgen over jongeren die hun heil zoeken in criminaliteit. Onder groepsdruk, of omdat het leven niet brengt wat je zoekt. De inzet van jeugdBOA's vinden wij een goede stap, en hebben wij daarom enkele jaren geleden ook voorgesteld. We zijn er blij mee dat het er nu van gaat komen. Niet enkel met repressie als doel, maar ook om jongeren en groepen te leren kennen en als eerste stap naar een uitweg. Die uitweg is helaas niet voor alle jongeren een eigen keuze. Het recente ronde tafelgesprek met experts van het Landelijk Centrum tegen Mensenhandel laat zien dat de problematiek van criminele uitbuiting, dus mensen die gedwongen worden tot criminele handelingen, nog te weinig bekend is. **Het daderschap is direct zichtbaar, terwijl het slachtofferschap verborgen ligt. De ChristenUnie wil werken aan perspectief voor deze mensen. Dat begint met inzicht.** Om daarin stappen te zetten zullen wij een motie indienen [Motie Jeugdcriminaliteit of criminele uitbuiting van jeugd]. Voor ons hoort dit bij het stem geven aan slachtoffers van mensenhandel, waar de ChristenUnie zich al jaren voor inzet.
Met de vorige begroting hebben we de gewenste beweging in het sociaal domein ingezet. Deze begroting zet die beweging daadkrachtig door: we investeren in de

sociale basis, willen dat lichte zorg in plaats komt van zware zorg waar dat kan, werken aan preventie, normalisatie en zorg in het alledaagse leven. De ChristenUnie is daarom erg blij met de bestedingsvoorstellen voor onder andere THINK op school, de Rijke Schooldag, de ondersteuning van vrijwilligers, inzet voor sociaal ondernemen en vitaal en veilig oud worden. In het bijzonder wil ik stilstaan bij de verbreding van de inzet van het Relatie- en Scheidingsteam naar de hele gemeente: de aanpak werkt en helpt kinderen en hun ouders in een moeilijke periode van het leven zodat erger voorkomen wordt. De ChristenUnie heeft hier lang voor gepleit en vindt de verbreding van grote waarde.
In bredere zin zien we vruchten van de beweging in het sociaal domein nu groeien: er is minder zware zorg nodig in het jeugddomein, en dat is beter voor kinderen en hun ouders. Aandacht en zorg is nu dichterbij te vinden. Daar is het de ChristenUnie om te doen geweest, en we zijn blij dat het werkt. In financiële zin laat de gerealiseerde besparing van €1,9 miljoen dat ook zien.
Sport is, zowel georganiseerd als in de buitenruimte, een belangrijk onderdeel van preventie. De sport- en beweegmakelaar laat mooie resultaten zien, maar is voor volgend jaar onzeker. Met GroenLinks roepen we het college op om te zorgen voor zekerheid, zonder af te doen aan de oproep aan zorgverzekeraars en Isala om bij te dragen**. Ook willen we een buitenruimte die uitnodigt tot bewegen nog meer stimuleren. Veel belangen zitten aan tafel bij het ontwerp van de openbare ruimte, maar experts op het vlak van bewegen te weinig.** Om dat te corrigeren dienen we een motie in [Motie Sporten in de omgevingsvisie]. De volgende stap in het realiseren van de pumptrack past daar ook in, waar we samen met D66 aandacht voor vragen. Waarbij we ook erg blij zijn met de vernieuwing van de skatebaan krijgt. Zwolle is een stad in beweging, op alle vlakken, en dat wil de ChristenUnie graag zo houden.

2. Armoede en bestaanszekerheid

De ChristenUnie is er blij mee dat met deze begroting de verruiming van de bijzondere bijstand naar 130% van het sociaal minimum praktijk wordt. Dat maakt het mogelijk om meer maatwerk te verlenen aan Zwollenaren voor wie het huishoudboekje voor onrust zorgt. **Terugkijkend naar een jaar vol inflatie en sterk fluctuerende energieprijzen is het gelukt om een toename van armoede te voorkomen. Tegelijk horen wij ook van veel mensen dat de zorgen blijven.** Belangrijk is dat het college doorwerkt aan de versimpeling en harmonisatie van de armoederegelingen die we hebben. Voor ons is de extra Minima Effect Rapportage een ijkpunt om te bekijken of ons beleid voor alle huishoudens rust brengt. Altijd met als doel om mensen meer invloed te geven op hun situatie.

3. Klimaat en zorg voor de schepping

De ChristenUnie wil binnen één generatie de beweging naar een duurzame stad maken. Om recht te doen aan toekomstige generaties en mensen elders.

En uit liefde voor de schepping. Daarom zijn we voor klimaatneutraliteit in 2040. Een flinke klus, dat beseffen wij ons ook. Het college komt volgend jaar met scenario's. Dat baart ons zorgen: we zien dat er weinig nieuw geld bijkomt, en er met geld geschoven moet worden om qua bestedingen op niveau te blijven. De gestelde ambitie zal veel meer inzet vragen, waar het financieel perspectief toch beperkt ruimte voor biedt.
Daarom hebben we twee grote zorgen:
Als eerste, ziet het college nog wel ruimte om in 2024 te versnellen als er keuzes zijn gemaakt over de scenario's?
Kan er gereserveerd geld naar voren worden gehaald als dat nodig blijkt?
Ten tweede, is er nog wel voldoende ruimte om de versnelling de komende jaren te bekostigen nu veel geld geprogrammeerd is?
Waarom is er niet voor een reservering gekozen, zoals bij circulaire economie? En in het verlengde hiervan: we roepen het college op om bij het opstellen van scenario's niet op voorhand al beperkingen op te leggen, maar op tafel te leggen wat nodig is om het doel te bereiken. Graag een reflectie van het college op onze zorgen.
Overigens hoeft dit niet allemaal gemeentelijke geld te zijn: veel ondernemers zoeken naar duidelijkheid over de wijze van verduurzaming: elektriciteit, waterstof, of warmte. Het geld ligt soms zelfs al klaar, maar een ondernemer kan zulke keuzes niet alleen maken. Daar zijn collega-ondernemers, gemeente met de provincie en netwerkbedrijven voor nodig. Regie van gemeente en provincie wordt door Zwolse ondernemers nog node gemist.
De stap van klimaat naar natuur is vervolgens klein.
Daar zit wel een zorg, want wederom is het natuurbeleid inclusief NIA uitgesteld. En niet voor het eerst.
De ChristenUnie maakt zich zorgen dat met alle fysieke ontwikkelingen de natuur achter de feiten aan blijft lopen. Wat maakt dit zo lastig? Graag een reflectie van het college.

4. Thuis in Zwolle: wonen en een fijne wijk

We bereiden stevige investeringen voor in Zwolse wijken. Zo werken we aan fijne leefomgeving, en maken we ruimte voor nieuwe woningen.
Het college zoekt daarin een goede balans tussen vaart maken en zorgen dat Zwolle een prettige plek om te wonen blijft. Tegelijk zien we ook dat het hardnekkig is. Aantallen nieuwbouwwoningen vallen tegen. Het blijkt erg lastig om zelfs vergevorderde projecten tot een goed einde te brengen. Gestegen materiaalkosten en de rentestand blijken grote hobbels. Soms zelfs te groot. Daarom is de ChristenUnie blij dat het college zonder taboes naar voorgenomen projecten kijkt, en natuurlijk werkt aan de actualisatie van de Omgevingsvisie.
We lezen ook dat het college gaat prioriteren in gebiedsontwikkelingen. Wij vragen ons wel af op grond waarvan dat moet gebeuren, en of dat niet te veel verwacht van de rol van de gemeentelijke overheid. Het is vooral noodzakelijk dat gebouwd wordt wat kan, en ontwikkelaars en woningcorporaties weten wat wel en wat niet rond

rekent op dit moment. Graag een reactie van het college hierop. Wat de gemeente wel te doen heeft is het verder uitwerken en vullen van de SIA.

Dat zien we terug in deze begroting, en zijn we blij mee. Wat ons betreft is het nu tijd voor de volgende stap: een meer specifieke planning, zodat de raad gerichter kan sturen. In het kleinere zien we ook meer budget voor Initiatiefrijk Zwolle. Er staat veel te gebeuren in Zwolse wijken en zo kan er ook iets teruggeven worden aan de buurt of straat. De ChristenUnie pleit daar al langer voor, en is blij dat het in de begroting terecht is gekomen.

Om Zwolle een fijne woonstad te laten blijven is het ook nodig om de ambitie van fietsstad niet los te laten. Fietsen hoort bij Zwolle en bij Zwollenaren.

Juist dat je al trappend naar de plekken kunt die belangrijk voor je zijn, maakt Zwolle voor veel mensen zo'n fijne stad. Dat mag niet verslappen, en we moeten waken voor de wet van de remmende voorsprong. Daarom is het goed dat er nu eindelijk een doorkijk ligt naar de Dynamische Mobiliteitsagenda, want de volgende stap ziet de ChristenUnie in het verbeteren van hoofdfietspaden en de verkeersveiligheid. Dat is hard nodig, zodat we rapper op de trapper blijven.

Omdat de ChristenUnie wil werken aan verbinding tussen verschillende groepen, noem ik hier ook het belang van een meer gerichte definitie van culturele broedplaatsen. Dat is voor ons meer dan cultuur en ateliers, maar plekken waar kunst, lokale gemeenschappen, zorg, wonen en ondernemen bij elkaar komen. En elkaar verrijken. Via community art kan zo ook een bijdrage geleverd worden aan de wijk waar de broedplaats zich bevindt; geen hoog culturele eilandjes, maar verbondenheid door creativiteit.

5. Afronding

Tot slot, voorzitter, zien we in brede zin veel investeringen in de gemeentelijke organisatie. Vooral om het aantal fte's in de pas te brengen. Dat begrijpen wij, en is hard nodig. Tegelijk kan hierdoor de indruk ontstaan dat de gemeente zelf al deze opgaven moet realiseren. Dat ziet de ChristenUnie anders, en roept het college op om te blijven samenwerken met inwoners, gemeenschappen en ondernemers.

Met Alexis de Tocqueville zeggen wij:

"*De gezondheid van een democratie is zichtbaar in de mate waarin haar burgers zelf en samen bijdragen aan haar doelen.*"

Met deze woorden sluit ik af, en complimenteer het college en ambtenaren met deze begroting en wens ze namens de ChristenUnie veel succes en wijsheid in het handelen ernaar.

ChristenUnie Zwolle

Ruben van de Belt - Joost van Dieren - Jolien Elshof-Rook

Eibert Geerts - Marieke Herweijer -Klariska ten Napel- Jacob Raap